

PLAVA NJIVA

Beograd, 2023.

Natalija Vojimirović

Zbornik pesama o Dunavu

Izdavač

Natalija Vojimirović

natalijav36@gmail.com

Lektor i stručni saradnik prof .Vojkan Jovanović

Tiraž

120

Štampa i dizajn zbirke

Print Lab- Beograd

Fotografje Goran Ristivojević

Zbirka priča i pesama o Dunavu je nastala kao potreba da se ne zaboravi život koji smo imali u Tekiji, oni stariji i u staroj Tekiji pre izgradnje HE Djerdap. Brojne pesme o Dunavu već postoje- kompozitori su ih pretvorili u večne romanse prohujalih vremena koje se neće vratiti. "Plava njiva" je sećanje na višedecenijsko druženje sa Tekijom njenim meštanima, podsetnik na prošlost i nostalgična posveta zavičajju. Vreme u kome živimo, donelo je neke druge materijalne, digitalne vrednosti a ubrzavanje života stavlja u drugi plan duhovni svet u korist materijalnog, rasčovečavajućeg bez duše u neprekidnoj borbi za život. Moja želja je bila da na tren zaustavim taj haotični zvuk u svojoj glavi i pokrenem neki drugi tok.

Ova zbirka neće konkurisati za književne nagrade, ona će biti putokaz za vreme koje ne treba da zaboravimo, a Dunav je dovoljno veliki i širok da primi sva naša sećanja i emocije. Globalisti širom sveta su svoj naum, skoro pa ostvarili ali ne sasvim. Ima još ljudi koji ne brišu sećanja, koji su čuvari blaga iz ne tako davne prošlosti. Ko smo i odakle smo potekli, ko su nam preci, koji su sa puno ljubavi gradili ne samo Tekiju, nego celu Djerdapsku klisuru neprikosnovenu kraljicu evropske kulturne i istorijske baštine. Ravnodušnost i apatija koja je poslednjih decenija obuzela stanovnike Evrope i sveta u celini pa tako i moju zavičajnu Istocnu Srbiju, preti da obriše sve ono lepo i plemenito što su ljudi imali pre svih godina patnje ratova, siromaštva i digitalizacije.

Zato pozivamo u pomoć poeziju i umetnost, da sačuvamo zajedno ono što je suštinski izvor naše sreće, izvor našeg života. Poplave koje su 2014 godine donele suočavanje sa tragedijom promenile su način života svima. Opustela dvorišta i kuće su posledica odlaska mladih ljudi ka velikim gradovima za boljim životom. Sve to nije promenilo malu grupu entuzijasta, koji su mi pomogli da svoj žal za prošlim vremenima i bliskim ljudima koji su preminuli, ublažim tako

što cu ih pretvoriti u stihove, u priče ,u secanja na njih . “Plava njiva “ nije nastala da bi bila bezvremeni biser književnosti , ona je govor duše i podsetnik da čuvamo Dunav i prirodu kojom nas je Bog nesebično darovao . Da poštujemo ljude koji su pre nas stvarali i budemo im zahvalni na prilici koja nam je data . Akcenat je stavljen najviše na poeziju ali smo se osvrnuli i na neke priče iz davnina a neke iz modernih vremena kada je turizam ipak uzeo veci zamah. Hvala svim saradnicima koji su podržali ovu ideju i dopustili mi da nekoliko stihova budu moja lična posveta ocu ,koji je preminuo pre 10 godina. Sigurna sam,da je živ, da bi se jako radovao ovoj skromnoj posveti koju smo štampali zbog svojih unutrašnjih umetničkih potreba ,ali i u nadi da će je čitaoci pronaći u sebi i svojim secanjima i vratiti se osnovnim ljudskim vrednostima .Hvala Turistickom drustvu Tekija ,na podrsci i mojoj porodici. “Plava njiva“ je bila toliko puta ometana,da ne izadje , ali oni koji su to pokušavali – ne znaju, da se Dunav ne može zaustaviti. Moj vetar u ledja su ljudi. Dokle god imam dobre ljude uz sebe,postojim .

Natalija Vojimiriovic,urednik izdanja

Biografija Goran Ristivojević

Rodjen je 1957 god. u Tekiji . Prve fotografske korake je napravio još u u sedmom razredu osnovne škole. To je bila analogna crno bela fotografija u okviru foto sekciji škole Znanje je kasnije stekao od nastavnika Jezdimira Aksentijevića.. Digitalnom fotografijom počinje da se bavi od 2018 godine . Objavljuje u preko 100 grupa širom sveta . Ima urađenih preko 4000 fotografija a najuspelije su sa motivima Đerdapskog jezera i zapadne Morave . Posvećen je radu sa verskim motivima , manastire crkve i studijske fotografije. Radi sve žanrove fotografije od makro preko arta do pejzaža .

Ukrasio je zbirku pesama i priča “Plava njiva” poklonivši svom zavičaju deo svog ogromnog talenta. Autor je naslovne korice .

Recenzija

Pločnicima velegrada korača Natalija Vojimirović ne osvrćući se na na tuđe poglede nemire, primedbe ili pohvale. Pod njenim štiklama asfalt treperi iscrtavajući put koji je izabrala sama. Put možda bezimen a već sutra-prekosutra, za godinu ili deset - jer njoj vreme nije svetionik, a još manje rampa - taj put će se nazivati njenim imenom. Njen izlazak na pozornicu poezije odigrava se u predvečerje kako sama kaže „sveta koji nestaje“ Stih napisan njenom rukom skriva u sebi višestruko značenje. Ono setno pesničko i ono zavijeno u svilenu maramu proročanstva crnih slutnji. U njenim očima istovremeno su ređaju slike stvarnosti i slike snova. U oba slučaja ona je jasna, direktna i bez pardona emotivna. Do kraja, do dna svog plemenitog srca. Natalija poseduje jednu danas zaboravljenu vrlinu - da ne samo što priznaje svoje greške, već ih ljubomorno grli obema rukama, stavlja u nedra i brani. Ona zna tajnu, da život nije

ružičasta besprekorna reklama, već mozaik uspeha i grešaka. Ona je sa ovim saznanjem postala jača i spremno je stala na branik svojih slika istine , ne povlačeći se ni milimetar od vlastitih osećanja. Bez obzira da li ih je sklonila u neku sigurnu prošlost, ili se sa njom suočava u neprirodnoj sadašnjosti.

Rajko Roki Dvizac , novinar i književnik . Autor bestselera “Šta da kažem anđelima” , “Utorkom nisam udata” ,Tajni mali grad “

Moja oaza mira i sreće

Kada sam prvog julskog dana krenula putem uspomena iz detinjstva i mladosti, u moju oazu mira i sreće – porodičnu kuću u Tekiji na samoj obali Dunava, ostavila sam bez imalo kajanja Beograd, koji je goreo na 40 stepeni.

Već na samom izlasku iz Požarevca i Velikog Gradišta osetila sam miris Dunava a nedugo potom ugledala reku neobične lepote, u kojoj se krije toliko tajni i čudesnih legendi. Buka talasa koji se valjaju pored Golubačke tvrđave, na gotovo nadrealan način vode ka istorijskim događajima i znamenitostima.

Kada se približite drevnim zidinama, ugledaćete srednjovekovne vitezove, koji su posle toliko godina postali turistička atrakcija. Tvrđava je pre rekonstrukcije dugo zanemarivana, prepuštena da je talasi zapljuskuju u samotnim noćima. Sada je ceo kraj oživeo, priroda je nabujala i pred bliceve fotoaparata stala u punom sjaju. Stranih turista ima mnogo, što me posle 25 godina ničega, konačno ispunjava ponosom. Sevaju blicevi fotoaparata posetilaca koji obilaze tvrđavu, a ja sa uživanjem i radošću pratim njihove začuđene poglede.

www.turistickisvet.com

Autor: Natalija Vojimirović

Sledeća tačka je Donji Milanovac, nekada pristanišna stanica za hidroglisere "Jugoslovenskog rečnog brodarstva", odavno poznat po Lepenskom viru, zahvaljujući kojem je ova destinacija najposećenija tokom letnje sezone. Lepenski Vir datira iz srednjeg kamenog doba. Smatra se da je naseljen oko 8000 p.n.e. nakon otapanja ogromnih ledenih glečera koji su obuhvatali veći deo severne hemisfere. Danas je to najzanimljivija arheološka znamenitost koja predstavlja jedno od najstarijih, do sada otkrivenih, ljudskih staništa na svetu. Smešten je na desnoj obali Dunava u Đerdapskoj klisuri, a ime dobio po nazivu velikog vira na Dunavu. Bio je sedište jedne od najvažnijih i najsloženijih kultura u praistoriji. Najpoznatiji je po kamenim figurama ljudi sa velikim očima i ribolikim usnama, verovatno u svrhu obožavanja idola lovaca i ribara, koji su zavisili od moćne reke Dunav.

Od Donjeg Milanovca do Tekije ima 55 kilometara magistralnim putem, s kojeg puca najlepši i najzbudljiviji

pogled na Dunav. Tekija je malo, tiho i čisto mesto, sa oko 350 lepo uređenih kuća, s lepim okućnicama, vrlo čistim, sređenim apartmanima u skladu s potrebama savremenih gostiju, uključujući internet, parking mesta, domaću kuhinju sa mnoštvo ribljih specijaliteta... U restoranima uz samu obalu, goste svakog vikenda dočekuju tamburaši. Na plaži je mini bar koji su meštani nazvali "Plaža bar", ležaljke i suncobrani su besplatni, a uvek ima i dobre muzike i društva. Potpuno je nevažno kojim jezikom govorite, odmah ćete steći prijatelja. A ono što je najvažnije - sve je nadohvat ruke: savremena moderna prodavnica, pošta, u renoviranom školskom dvorištu teren za košarku i rukomet, park okićen hiljadama ruža sa nizom klupa za sve one koji se u šetnji umore.

Tekija čitave godine živi svojim mirnim životom, pomalo usamljeno, osim u letnjem periodu. Potpuni doživljaj lepote i monumentalnosti ove destinacije moguć je jedino s vode. Tako krstarenje Đerdapskom klisurom u trajanju od 90 minuta, koje organizuje Trinity boat tours, predstavlja neponovljiv doživljaj, čak i za mene koja od ranih osamdesetih godina plovim Dunavom.

Ima tu i drugih privatnih glisera i s zadovoljstvom mogu reći da svi imaju posla. Sudeći po broju tura, gosti su oduševljeni putovanjem kroz istoriju. Trajanova tabla, natpis uklesan u steni pored Dunava u Đerdapskoj klisuri, posvećen čuvenom rimskom imperatoru, Hajdučka vodenica, Mali i Veliki kazan koji su najdramatičniji prirodni predeo celog toka Dunava zbog otežanih uslova plovidbe, spomenik posvećen Decebalu, poslednjem kralju Dačana, čiji je lik uklesan u steni u Đerdapskoj klisuri, u Kazanu, manastir Mrakonija samo su neke od zanimljivosti o kojima s oduševljenjem tokom vožnje priča iskusni kapetan i poznavalac ovog kraja.

Tekija je, 15. septembra 2014. preživela katastrofalnu poplavu koja je pokrenula klizište i uništila više od polovine kuća, a evakuisano je više od 800 ljudi. Danas, 7 godina kasnije, blista u punom sjaju svoje veličanstvene prirode i lepote. U uverenju da će najavljeni putevi, infrastrukturni projekti i saobraćajne

veze do sledeće sezone biti materijalizovani a Đerdap postati regionalni turistički centar – samo na kratko opraštam se od Tekije.

Turisticki svet ,septembar 2021.

**Plava njiva Antologija sećanja
Beogradske priče: Gliserima do Đerdapa
Zoran Nikolić**

Beograđani su sedamdesetih godina uživali u ekskluzivnim putovanjima Dunavom. Moderna, brza plovila do Tekije stizala za samo tri i po sata, a u povratku, uzvodno, putovala četiri časa

Najveća barža na Dunavu

SREDINOM sedamdesetih godina prošlog veka Beograđani su bili posebno ponosni na hidroglisere, prave "rečne avione", koji su do Tekije i Đerdapske klisure stizali za oko tri i po sata. Bili su jedan od sinonima za "zlatne sedamdesete" kada je poboljšanje životnog standarda osećao značajan deo svih slojeva društva.

Biti Beograđanin, koji svoje goste vodi na izlet ovakvom, munjevitom lađom - bila je stvar prestiža i značajnog ponosa.

- To su bili moderni gliseri onog doba, a kada zaplove, uzdigli bi se i jurili privlačeci značajnu pažnju publike - objašnjava kapetan unutrašnje plovodbe JRB Petar Antić. - Putnici su

maksimalno uživali u vožnji i pogledu. U to doba mnogi nisu imali priliku da se voze avionom, ali su mogli da vide stjuardese na ovom plovilu. A zaista su bile veoma lepe, pa tako pamtim kako je svojevremeno održano takmičenje između onih, "nebeskih" i ovih, "rečnih" stjuardesa. Najveće rivalstvo je, dabome, bilo u lepoti.

Veliki gliseri bili su vlasništvo tadašnjeg "Centroturista", a vozili su na relaciji Beograd - Tekija, sa zaustavljanjem u Donjem Milanovcu. Do odredišta je putovanje trajalo tri i po sata, a natrag, uzvodno ka Beogradu oko četiri.

Obzirom na to da su za kratko vreme prelazili distancu od 220 kilometara, bili su znatno brži od redovne autobuske linije kojoj je za istu relaciju trebalo oko šest časova - objašnjava Antić. - Postojala su dva tipa glisera: "meteor" i "raketa". Prvi je bio atraktivniji, udobniji, imao je veći zastakljen prostor pa su

putnici imali jasniji pregled obale, a kapacitet mu je bio oko stotinu osoba. Nešto manja "raketa" prevozila bi oko 60 izletnika.

- U to vreme postojala su čak tri redovna polaska vikendom - podseća Antić.- Sećam se da su cene bile vrlo prihvatljive jer je država dotirala cenu karte, a sama tura izgledala je tako što bi u Tekiji putnike preuzimao "Đerdapturist", koji bi ih dalje autobusima vozio u Kladovo. U večernjim satima, turisti bi se vraćali u Beograd, posle nezaboravne vožnje.

Kapetani koji su upravljali gliserima morali su da budu među najuglednijima u svojoj branši.

- Pravilo je da najbolji kapetani rečne plovidbe rade na putničkim brodovima - zaključuje Antić. - Tako su i hidroglisere vozili veoma stručni i iskusni ljudi.

Hidrogliner "Beograd"

VIDIKOVAC NA PALUBI

MODERNI gliseri za prevoz turista išli su zaista brzo, ali su bili efektno projektovani tako da putnici za vreme plovidbe mogu

da izađu na palubu.

Jedan deo bio je napravljen kao specijalni vidikovac, odakle bi mogli da osete svu čar brze vožnje na reci.

HIDROBUS

SLIČNA plovila sa panoramskim pogledom za putnike bili su popularni hidrobusi, ali njihova brzina je bila skromnija, a namena da voze na bliske destinacije.

Gornji deo palube bio je bezmalo sav u prozorima, pa su posetioци Beograda i okoline imali sjajnu izletničku lađu i priliku da pogledaju glavni grad sa reke.

Hidrogliser "Ljubljana"

BRODSKI ŠANK

HIDROGLISERI koji su "leteli" Dunavom u to vreme imali su poseban kafe bar, tako da su putici uživali u maksimalnom luksuzu.

- Šta je čovek više mogao da poželi u danu kada hoće da se odmori i opusti - šarmantno pita Antić. - Nalazio bi se na predivnom gliseru, oslonjen na šank, ispred njega stajala bi kafa ili piće, imao je predivan pogled sa broda, na brodu na stjuardesu, a smeo je da zapali i cigaretu!?

GLISER PORED REKORDERA

FOTOGRAFIJA koju čuva Zbirka rečnog saobraćaja Muzeja nauke i tehnike prikazuje hidrogliser koji prolazi pored broda koji je u tom trenutku obarao dunavski rekord.

Sastavljene barže gurao je potiskivač za čijim kormilom je bio legendarni kapetan Milan Grubor. Stručno rečeno, sastav koji je prevozio bio je težak 23.000 tona, širina mu je bila 54, a dužina 288 metara. Spojene barže činile su površinu od 13.000 kvadratnih metara!

Od sedamdesetih godina prošlog veka, kada je rekord postavljen, do danas, niko se nije usudio da na ovaj način preveze teret Dunavom.

Veživno tkivo mojih uspomena

Pretpostavljam da mi se pod kožu Dunav uvukao još u detinjstvu, kada smo ga, preko puta Srebrnog jezera, u odlascima na pecanje pohodili otac, sestra i ja. Pošto se to, naravno, dešavalo jutrom, a ponekad, bogami, i u samu zoru, moj utisak o Dunavu bio je neodvojiv od jutarnje svežine i pomalo mučnog doživljaja razbuđivanja, tog u suštini gorkog-slatkog iskustva,čiji je gorki deo, doduše, brzo isparavao sa pojavom sunca i njegovim uspinjanjem na nebu. Taj kompleksan utisak, takođe, sadržao je u sebi i doživljaje onih samih po sebi neutralnih ili neprijatnih mirisa – mirisa vode, mirisa glista, crva, mirisa ribe. Naslućivao sam tada vrednost u prevazilaženju gađenja i bolećivosti, jer odrasli time ovladavaju, ali sam ipak od svog oca iznova neodoljivo očekivao da mi namesti (gmižući) mamac na udicu, ili da kasnije sa nje skine (ljigavu, nesretnu, izbezumljenu) ribicu, iskolačenih očiju. Nesrećni slučajevi kidanja ili žestokog upetljavanja strune, kao ni očeve epizode besa usled toga, koji je, uostalom, stoički, uglavnom gušio u sebi, nisu izmenile naš generalno pozitivan stav prema pecanju, za koje smo sestra i ja kroz celo svoje detinjstvo ostali zagrejani. Uživanje u njemu, svakako, bilo je pokvareno i onda kad bi se među nama suviše rasplamsao takmičarski duh, što bi buknilo u svađu. Pecanje je neumnjivo idealan način da se deca nauče strpljenju, jer tu se ono na kraju redovno isplati, makar bilo i čitavih dana bez ulova. Neporecive draži bude i u samom boravku pored Dunava, oplemenjenog svrhom, prilikom čega se, u doživljaju lepote u delikatnosti njegove površine, gube apstrakcije misli i

sa njim se saživljava. U naklonosti prema velikim vodenim površinama krije se čežnja za praiskonskim vremenima, za izgubljenim spokojem postojanja neopterećenog svešču.

Zvučalo to samo kao još jedno ribolovačko sujeverje ili ne, realna je moć koju jedan plovak dobije u dužem dodiru sa vodom, što svaki pravi ribolovac može da oseti na sebi i potvrdi. Plovak postaje centar, epitom prisustva u trenutku, pred kojim se sve ostalo magli i gubi u svojoj nevažnosti. U mirnim periodima obuzima nas slatko, vrtoglavo iščekivanje, a kada on počne da trza, poskakuje ili tone pred našim očima, fokus i uzbuđenje dostižu vrhunac. Ispunjavajuće zadovoljstvo upeca bude neposredna nagrada za strpljenje, a razočaranje u slučaju neuspeha ne traje dugo uz mantru da ima još mnogo riba u Dunavu, a neka se, naivna, tvrdoglava ili pregladnela, uostalom, možda bude vratila i ponovo zagrizla zalogaj bolan.

***

Kada sam u srednjoškolskim danima počeo da sa drugovima izlazim u grad (Veliko Gradište), mog oca već nije bilo među živima. Umro je sa 69 godina, bolestan i star, dok sam ja bio tek šesnaestogodišnjak, i ne sećam se da smo ikada vodili iole ozbiljniji razgovor – da smo, što bi se reklo, pričali kao dva muškarca. Slično je bilo sa nekoliko momaka iz mog okruženja. I moj bliski prijatelj, s kojim sam se i tada družio, takođe je, čak dosta ranije nego

ja, smrtnim slučajem ostao bez oca. To je, izvesno, i uslovalo našu čvrstu povezanost, prijateljstvo puno razumevanja i utehe, ali i naše sporo, produženo sazrevanje. Jer, priznavali mi to ili ne, autoritet i oslonac očinske figure uvek nam je pomalo nedostajao u to burno, tinejdžersko doba. Naša omiljena mesta za izlazak, kao i većini omladine „alternativnog ukusa“, bila su kućica u malom parku i tribine otvorene scene na dunavskom keju. Nekada smo i čitave noći, često u mnogo

širem društvu, provodili na ovim mestima, uz mnogo litara piva i cigarete, a ponekad i uz muziku gitare. Maksimalno smo, dakle, koristili svoju slobodu, sve manje je, pak, ceneći, jer sve više smo osećali prekosť potrebe za čvrstom verom u neki dugoročniji plan, za svrhom koja bi nam život učinila vrednijim. U danima i noćima druženja kad nas „nije držalo mesto“, a nipošto nismo hteli da odemo kućama, Dunav bi omeđavao naša besciljna lutanja.

Prilazili smo mu sa blesavim iščekivanjem, od njega valjda očekujući odgovor na pitanja: kuda i šta dalje, i u zajedničkom ćutanju, punom pijeteta, uglavnom se mirili s tim da je došlo vreme za rastanak... Eh, Dunave, odnesi nam teskobu ovog dana!

***

I u dugim, usamljeničkim danima provedenim u Novome Sadu, naročito za vreme mojih studija, često bih se, bez mnogo razmišljanja, upućivao Dunavu. Početkom jednog leta gotovo sam svakodnevno, Duginim mostom, prelazio na drugu stranu, uz neizbežni osećaj strahopoštovanja i divljenja, uzbuđenja zbog visine, jer svojim snažnim prisustvom Dunav mi je na sebe iznova skretao pažnju, vrtoglavo za sebe prikivao moje poglede. Penjao bih se uz Petrovaradinsku tvrđavu, pravio, takoreći, krug oko nje, zadržavajući se katkad nakratko na jednoj od klupa, i vraćao se natrag, umoran i dalje, ali ujedno i okrepljen. U nedostatku jasne vizije životnog puta kojim bih želeo i mogao dosledno da se krećem, barem sam se, eto, podvrgavao zdravoj rutini – razvijao svoju fizičku kondiciju. A uz to ne treba zanemariti ni blagotvornost estetskog doživljaja – pogled sa Petrovaradinske tvrđave, na Dunav i okolinu, na panoramu Novog Sada, zaista je veličanstven, naročito u sunčanim danima. Zastajao bih na nekoliko minuta da se nauživam u njemu. Sa druge strane, na Keju ųrtava racije, koji me je takođe privlačio, nisam voleo da se zadržavam, kako mi

je boraveći na prostranim i otvorenim površinama pokrivenim betonom, asfaltom ili ciglama oduvek bilo teško da izbegnem, prenebregnem osećaj nelagodnosti. U ionako turobnim danima, kada tu ne bi bilo „žive duše“, ili bi pored mene prošla tek poneka ljudska prilika, bleđa kao duh za mene, zarazna je bila ta duboka, ta urbana pustoš. A u suprotnom, kada bi kej bio pun života, pun ljudi i njihovih bučnih razgovora, uglavnom bih, uznemiren, razmišljao o tome gde da se sklonim odatle, želeći da nađem mesto pogodno za samovanje. Ali tu ispod protiče jedna prirodna sila, jedan moćan Dunav, i ja sam se često, u potrazi za mirom, okretao njemu. Stvarajući mnogo malih talasa i vrtloga, njegova jaka matica konstantno usisava ogromne količine vode, a dalje od sredine, kada njena površina nije uzburkana vetrom, voda naprosto kao da klizi. To masovno kretanje vode na um deluje blagotvorno – kao masaža. Ono posmatrača smiruje, opušta. Eh, kako bude lepo potpuno mu se posvetiti, svaku svoju misao, čim se pojavi, utopiti u njemu, i osetiti spokoj u tome što sve odnosi, u tome što sve prolazi. Naposljetku se, pak, u mene ponovo uvuče nesigurnost i nametne osećaj usamljenosti, pa bi pomahnitala radoznalost, koja se ne da namiriti, bez pardona njuškala po ljudima unaokolo. Tada se definitivno mora nekuda poći.

***

Nedaleko od keja, pored samog Dunava, jednog dana pronaći ću svoje idealno mesto zasamovanje. Do njega se najbrže stiže tako što se pored staze za trčanje koja ide ka Štrandu, blizu njenog početka, niza strmo tle naglo spusti prema Dunavu, preko usečene stazice i urivenih kamenova. Izdvojeno a prilično pristupačno mesto, zar ne? Zabavljala me je misao da sam više puta, kao zapaženi ali u svesti letimičnog posmatrača nakratko zanemareni šetač, a onda, pak, podrazumevan, misteriozno nestao iz nečijeg videokruga. S povlačenjem

Dunava ostale su, erozijom peskovitog tla, ogoljene mnoge žile čvornovatog drveća u blizini vode. Ogoljeni deo jedne od njih asocirao me je, lučno zakrivljen, na deo kostura kakve stolice, što mi je naznačilo mesto za sedenje. I bez obzira što nije bilo udobno kao na kakvom sedištu, ovo mesto sam tako po silasku redovno koristio, osim kada bi preko njiga bila, do daljnjeg, uspostavljena putanja mrava, ili kad sam namirisao izmet i blizu njega ga uočio, sve sa iskorišćenim toaletnim papirićima. Sudeći i po ostalim ostavljenim tragovima – stopama i raznim ambalažama, i drugi su na ovo mesto svraćali ili preko njega prolazili, no očigledno je da ga nisu cenili kao ja, za koga je ono predstavljalo oazicu prirode i mira. On bi, doduše, povremeno bio narušen usled pritajenog opreza (primordijalnog straha), koji bi iza mene ulovio i najtiši šum, pa sam se, alarmiran predstavom zmije, brzo osvrtao i pomno posmatrao kamenje iza sebe, i iznova bio postićen lažnom uzbućnom. Mnogo vremena ovde proveo sam u sedećem položaju, u „turskome sedu“, kontemplirajući o situacijama iz svog života, čitajući ili meditirajući, s disperzivnim pogledom na Dunav, ponekad uz piće i poneku cigaretu. A u drukćijem raspoloženju sasvim bih prilazio vodi, pa ispitivao patikama žitkost blata koje je zapljuskivala, uživajuću u doživljaju njegove gnjecavosti, ili bih uzimao kamen i pokušavao da „pravim žabice“; ili bih, pak, samo posmatrao oko sebe: reku, prateći pogledom linije njene jake matice, brodove na pristaništu, patke, galebove i ostale ptice, u svim varijantama kretanja i mirovanja, Petrovaradinsku tvrđavu podalje naspram sebe. Moja mala oaza, takođe, bila je i baza, jer neki put bih desno kretao u mini-ekspediciju, donekle ustanovljenom stazom što vijuga pored Dunava, gde se probijajući kroz šibljje i između grana, u pravcu „Kereće plaže“. Sa zadovoljstvom i nevericom, kao da se radi o skoro pa izumrloj vrsti, u tim šetnjama otkrivao sam i prisustvo kampera – ljudi s kojima delim naklonost prema prirodi, naklonost prema Dunavu.

***

Inače, svoje takozvano tajno mesto dugo nisam bio u pravoj prilici da podelim sa nekim bliskim, sve dok nisam bio u romantičnoj vezi, sveže zaljubljen u svoju devojkicu. To je bilo jedno od prvih skrivenih (za ljubavnike, jelte, podesnih) mesta na koja sam je odveo. Vremenom će se naš odnos iskvariti i mi ćemo se rastati. I proteći će zatim nepojmljivo mnogo vode Dunavom pre nego što ćemo se preko fejsbuka dogovoriti da se ponovo sastanemo, kao drugovi, dabome. I još mnogo nakon tog sastanka Dunavom će proteći pre nego što se to opet budemo dogovorili. Ujutru tog sunčanog dana bio sam na svom omiljenom mestu pored Dunava. Bilo je to trećeg dana Festivala uličnih svirača, koji se svake godine pred kraj leta održava na Petrovaradinu, a koji nam je ranije bio naročito drag. Imajući to na umu, izrazio sam želju da se nađemo upravo tamo, ne shvatajući koliko će to biti isforsirano s njene strane. U vedrom raspoloženju iščekujući naš susret, uprkos tome što mi je prošli doneo mnogo boli, poslao joj svežu fotografiju Petrovaradinske tvrđave, na šta nisam dobio nikakav odgovor. Računajući (kako ću saznati) da neću samo čekati na nju, nego da ću, kao i ona, već biti u svome društvu, ona je neobavezujuće shvatila ugovoreno vreme sastanka, a ja nisam ni mogao insistirati da požuri zato što mi se istrošila telefonska baterija. Kada smo se, posle mog gotovo beznadežnog čekanja, konačno videli te večeri, ubrzo sam doživeo otrežnjujuće razočaranje. Ona se uporno postavljala na distancu, i sva je bila nekako drugačija. Čitav jedan aspekt mog života bio je poljuljan iz temelja – bio sam pogođen utiskom da je više ne poznajem, da je, izvesno, nikada neću ponovo upoznati. Ako sam je uopšte ikada, zapravo, i poznao. Verovatno je, prosto, nepovratno nestalo magije idealizovanja. No, svejedno, proteći će mnogo, mnogo, mnogo vode Dunavom pre nego u sećanju

na nju budem izbrisao i poslednji trag nade, ne želeći, izvesno, da je se potpuno odreknem.

Ali vreme leči ljubavne rane, sve dok se one iznova, patološki, ne produbljuju. Tako se i meni desilo da posle dužeg vremena sa olakšanjem shvatim da mi je poslednja krasta sa srca neprimetno otpala, sama. Sve protiče, sve prolazi. Poput Dunava, koji konstantno izvire svežom vodom, i život se, hvala Bogu, iznova obnavlja, novim događajima, utiscima, novim ljubavima, prilikama..

***

Podstaknut da se koncentrišem na razmišljanje o Dunavu, produbiću svoju naklonost prema njemu, shvativši da zavređuje da ga smatram svojim osloncem u teškim periodima, jednom od retkih konstanti u svom životu. Činjenica je da on prolazi kroz oba naseljena mesta u kojim sam ikada živeo, kao i druga u kojima sam mnogo vremena proveo, a da, za razliku od drugih stvari, pojava pa i ljudi, iz mog života on neće nikuda otići, makar mi se i ne nalazio uvek u blizini. Opšta je zakonitost da ono na šta se naviknemo počnemo da gubimo iz vida, zbog čega onda previđamo značaj koji je to imalo za nas. Meni je drago da sam imao povoda da, okupljanjem oko Dunava mnoštva različitih uspomena sa bogatim emotivnim potencijalom, osvestim ukorenjenost njegovog prisustva u svom životu. A šta je za mene Dunav, šta ga čini.. Dunavom? U sličnoj meri kao i tvrdnja da jednog celog čoveka čine sve njegove telesne ćelije, reći da je on ogromno vodeno prostranstvo, samo jedna od reka na ovome svetu, svakako je nedovoljno, nepotpuno. U njegovoj suštini, kao, uostalom, i kod drugih reka, jeste princip proticanja, kretanja, saobrazan principu života. Ali Dunav je najvažniji deo krvotoka Evrope, koji, defakto, povezuje čak deset evropskih zemalja. Njega određuju obale koje ga omeđavaju, čak i pejzaži koji ga u našim očima dekorišu, naseljena mesta pored kojih ili kroz koja on protiče. Međutim, što je najvažnije, u izgradnji njegovog kompleksnog identiteta učestvuju i individualne predstave o

njemu, u kojima je sadržana svaka uspomena u koju je upleten, svaki lični utisak o njemu, od Švarcvalda, gde izvire, do Golupca i Đerdapa, gde je širok kao more, pa sve do Crnog more, u koje se uliva. Pred naslućivanjem ovolike njegove kompleksnosti može li se ostati ravnodušan?

Profesor srpskog jezika ,Vojkan Jovanović

Veliko Gradište

Vojkan Jovanović rođen je 1990. godine u Požarevcu. U Velikom Gradištu je pohađao osnovnu školu i gimnaziju opšteg smera. Studije je završio na Filološkom fakultetu u Novom Sadu, na Odseku za srpski jezik i lingvistiku. Trenutno radi kao profesor srpskog jezika i književnosti u Srednjoj školi "Miloje Vasić" u Velikom Gradištu.

Tabula Traina- Trajanova Tabla

Trajanov most je bio monumentalna građevina na reci Dunav u delu gde protiče kroz Đerdapsku klisuru i spajao je Gornju Meziju i Dakiju (današnju Srbiju i Rumuniju) za vreme Rimskog carstva. Most je izgrađen po naredbi rimskog cara Marka Ulpije Nerva Trajana. Most je svečano otvoren 105. godine na Dunavu, tokom Drugog pohoda rimskog cara Trajana na Dačane. Dužina mosta je bila 1.097,5 metara i oko 1.000 godina je važio za najduži most ikada sagrađen u svetu, nalazio se u blizini današnjeg sela Kostol kod Kladova sa srpske strane i Turn Severina sa rumunske strane. Most je projektovao najveći arhitekta toga doba Apolodor iz Damaska. Arheološki ostaci Trajanovog mosta i rimskog naselja Pontes se nalaze nekih pet kilometara od Kladova, istočno od sela Kostol. Most spada u red najznačajnijih dela rimskog građevinarstva.

Reljefni prikaz mosta na Trajanovom stubu

Pozadina izgradnje mosta

Marko Ulpije Nerva Trajan je rođen 53. godine, umro 117, a na presto stupio 98. godine kao rimski car, naslednik Nerven i pripadnik Antoniske dinastije. Prilikom preuzimanja vlasti Trajan je rekao:

„Biću poštovan kada Dakiju učinim rimskom provincijom i kada Dunav i Eufkrat pređem preko mosta“.

Trajan je bio prvi car koga je usvojio prethodni car, a da sa njim nije bio ni u kakvom srodstvu. Takođe je bio drugi u nizu petorice dobrih careva (Nerva, Trajan, Hadrijan, Antonin Pije i Marko Aurelije) koji su nasleđivali jedan drugoga putem usvajanja i tokom većeg dela drugog veka obezbedili carstvu dugu harmoniju i dobru vladu. Trajan je bio prvi car rođen u nekoj provinciji. Rimski car Trajan početkom drugog veka naredio je da se izgradi put kroz Đerdapsku klisuru i most do tada neviđenih razmera. Glavni Trajanov cilj bio je da premosti Dunav i svoje trupe prebaci na levu obalu reke, koju su kontrolisali Dačani. Most je najverovatnije

zamislio sam Trajan, ali je projektovanje i gradnju poverio Apolodoru iz Damaska, najvećem arhitekti toga doba.

Izgradnja mosta i Apolodorov rukavac

Izbor mesta za izgradnju mosta je bio uslovljen prirodnim karakteristikama Dunava na ovim prostorima. Korito reke je dosta peskovito. Dunav je na tom delu bio vrlo miran i malih dubina. Neposredna blizina ostrva Šimijan pružala je mogućnost graditeljima da se pregrađivanjem Dunava tok reke usmeri najpre u jedan rukavac i na isušenom dnu izgrade stubovi, a zatim to isto učine sa drugim rukavcem. Analizom Prokopijeveog teksta, a potom i topografskim zapažanjem na terenu pokazuju da je Apolodor za vreme gradnje skrenuo tok reke u rukavac koji počinje kod današnjeg Fetislama - turske tvrđave zapadno od Kladova i opet se spaja sa Dunavom ispred Male Vrbice, nizvodno od mosta. Tako je većina stubova građena na suvom. Arhitekta iz Damaska, Apolodor, je o gradnji mosta izveštavao redovno u svom spisu koji je kasnije izgubljen, a podatke o mostu, njegovom izgledu i gradnji zapisali su istoričari Dion Kasije i Polibije, kao i pesnik iz Vizantije Ceces. Most je bio izgrađen od kamena, dugačak 1.097,5 metara, sa lukovima visoko iznad vode imao je 20 stubova i portale na pristupu i na jednoj i na drugoj dunavskoj obali. Dimenzije stubova su oko 18-19 puta 33-34 metara, a bili su orjentisani dužinom upravno na tok reke s kljunastim dodacima na prednjoj i zadnjoj strani kojima je umanjivao pritisak. Temelji stubova i portali bili su veoma tvrdog cementa napravljenog od šljunka utisnutog u malter, iznad toga su postavljeni redovi opeke, a stubovi su imali jezgro od maltera, oplaćenog tesanicama i opekama. Primenom "roštilja" - poprečno i uzdužno postavljenim drvenim gredama koje su prolazile kroz jezgro postignuta je veća čvrstina Apolodorove građevine. Trajanov most je podignut za neverovatno kratko vreme, od 103. do 105. godine. To je prvi most ikada podignut na donjem Dunavu koji

je na tom mestu širok oko 800 metara i oko 1000 godina je važio za najduži most ikada sagrađen i to u rekordnom roku s obzirom na tadašnju tehnologiju gradnje. Izgled mu je uklesan mnogo godina kasnije na Trajanovom stubu u Rimu. Nakon izgradnje Trajan je naredio da se u stenu iznad puta ukleše natpis:

„Imperator Cezar, božanskog Nerve sin, Nerva Trajan Avgustus Germanik, vrhovni sveštenik, zastupnik naroda po četvrti put, otac domovine, konzul po četvrti put, savladavši planinsko i dunavsko stenje, sagradio je ovaj put.”

Rušenje mosta

Most je porušen po naređenju cara Aurelijana (270-275) kad su Rimljani pod navalom varvarskih plemena morali da napuste tadašnju provinciju Dakiju. Drugi izvori govore da je porušen 20 godina nakon izgradnje po naređenju cara Hadrijana (117-138) što je manje verovatno jer su Rimljani još vladali Dakijom, a neki, opet, veruju da se raspao mnogo kasnije, pod uticajem vode.

Ostaci Trajanovog mosta

Arheološka istraživanja

Dvadeset stubova se još moglo videti 1856. godine, kada je vodostaj Dunava bio rekordno nizak. Godine 1906. Međunarodna komisija za Dunav je odlučila da uništi dva stuba koji su ometali navigaciju. Ostaci 16 stubova Trajanovog mosta su locirani 1932. godine. Pola veka kasnije arheolozi su uspeli da lociraju njih 12, a četiri je verovatno u međuvremenu odnela voda. Ostaci prvih stubova na obe strane i danas se mogu videti na obalama Dunava.

Tokom svoje istorije most je nekoliko puta istraživan, ali arheološki radovi nisu nikada do kraja sprovedeni. Poslednje istraživanje, započela je arheolog Gordana Karović, koja je sredstvima Ministarstva kulture Republike Srbije i srpskih preduzeća registrovanih za podvodna istraživanja, u septembru 2003. godine obavila pripremna snimanja korita

Dunava u zoni Trajanovog mosta. Ta istraživanja su donela veliki broj dokumenata dobijenih savremenim metodama i upotrebom sonara, elektronskim uređajima, kao i ronjenjem i snimanjem podvodnim kamerama. Video-snimanja su dala odlične kadrove podvodnih ostataka Trajanovog mosta na kojima se, pored klesanih kamenih blokova, uočavaju dobro očuvane drvene talpe i šipovi. Na ovim drvenim ostacima i nakon 1900 godina provedenih pod vodom, jasno uočavaju godovi. Merenjima je utvrđeno da je ukupna dužina mosta 1.097,5 metara, međuosovinski razmak 18 rečnih stubova približno 55 metara, a širina mosta 14,5 metara. ekonstrukcija mosta

Hologram Trajanovog mosta

Projektom ministarstva kulture Srbije, predviđeno je da se na mestu nekadašnjeg monumentalnog zdanja naprave laseri koji će svojim snopovima iscrtavati nekadašnji izgled mosta. Laser bi svetleo noću, a kada bi ga dotakao neki brod, iluzija bi nestala.

Grad svetli kraj Dunava

Proleće je zagrlilo ljude sa brda, čula se pesma slavuja i žagor ljudi koji su žurnim koracima hrlili na Božju službu u crkvu Svetog Georgija .Paroh Hristivoje Jovanović primetio je tri svete svetlosti. Bele kožne rukavice otvorile su vrata crvenog Ševroleta “Pomoz Bog braćo Srbi “.!”Bog ti pomogo „-odgovorile mu druge dve svete svetlosti ...čulo se tiho...„Ovog Nemca baš smo prisvojili”Svi koji su nosili Boga u svojim srcima ,videli su ono što obični ljudi nisu videli...iz auta je izašao Đorđe Vajfert a dočeka ga Dragutin Todić sa Lazarom Karamarkovićem,ljudi su bili opet živi iako su bili blagoupokojeni. Te nedelje ,na Uskrs 1940.godine uz pomoć „plavog vilajeta „stari slikar je iz svog stana ,premešten na sat vremena,pored svojih slika ,pored sveca Đorđa,Ignjatija Bogonosca i Prokopija.Poznao je odmah velikog industrijalca Vajferta,brodovlasnika kapetana Todića .Svoje okrugle naočari spustio je sa glave ,rukom gladio svoju belu bradu i pitao se koja je treća svetlost -ipak nije želeo da im se javlja,slušao je njihov razgovor.„Brate Dragutine ,sećaš li se kada si mi doneo dinamitu snage od 45 kilovata .Tada je ,1903.godine Kostolac dobio električnu centralu i zasvetlela je prva sijalica .Parna mašina ,marke “Škoda”i generator struje pokretali su elektromotore u rudarskoj jami ,ventilatore i osvetljavali rampu za utovar uglja i šlepove ““Sećam se brate Đorđe ...nego dobro je što smo one Šveđane odbili da ulože u naše rudnike i naše puteve,,Đorđe je zastao,pogled mu odlutao do svog ugljenokopa Kostolac ,do rudnika lignita ,do železničke pruge na Dunavcu .Osnivač Letnjikovca ,gospodin Karamarković je komentarisao „Kako lepo odjekuje liveno zvono što je Đorđe darivao”zvono prosto peva a u samoj crkvi svetli Sveto jevanđelje. I zlatni krst što je naš kralj Aleksandar darivao crkvi.Putem prema crkvi išli su sedam tamburaša i pevali Blago tebi i meni devojko - pesma je odjekivala sve do Đurinog mlina.

„Braćo Srbi ,zatvoriće se rudnici ,zasvetleće elektrane a otvoriće se površinski otkop prvi u Jugoistočnoj Evropi Gledam ,iz jame Stari Kostolac konjima štajercima blistaju grive na mesečini ,osam rizni vuku štajerci .Kraj rudnika njište natovareni s bisagama zlata s amovima .

Brke je doterivao Vajfert stari ,mirisale su opet lipe i čula se lađa sa Dunava ,vukli su ugalj do Beograda brodovima Dragutina Todića. Stari slikar obrisao je staklo na naočarima ,velika peščana oluja niotkud se stvorila .Vreme je čas išlo napred ,čas nazad .Kralj Aleksandar je stajao na stepenicama crkve u Starom Kostolcu razgovarao sa parohom Hristivojem Dragutin Todić je jurio svojim mercedesom da stigne u Stari Kostolac da se sretne sa kraljem .Lazar Karamarković je bio zadovoljan radom svog letnjikovca i svojom crkvom. Mešalo se belo brašno i crni ugalj.Pomaljali se prvi obrisi najnovije elektrane .Starog slikara Uroša Predića plavi vilajet je vratio u svoju fotelju.

Zatvarala se vrata crvenog ševroleta rodio se grad iznikao iz sela i dobio njegovo ime .Grad je svetleo kraj Dunava ,Đorđe Vajfert je sve više bio u Kostolcu a manje u Pančevu .Zaustavila se lokomotiva u parku ,pored nje je Vajfert zastao u vremenu kada je vadio ugalj iz svojih rudnika .

Vojkan Ivković

Pesma o lađaru

Moj je deda plovio Dunavom,
od Kostolca do Beograda,
od Gradišta do Golubca.
Uzvodno i nizvodno,
kao lađar na brodu „Sveti Đorđe”.
Ugalj su prevozili – crno zlato za male dukate.
Još čuvam durbin i lulu njegovu,
dugmad žutu sa starog odela.
Kraj obale dugo mu mahala njegova draga,
sve dok se poslednja tačka nije izgubila
i sirena nije prestala.
Moj deda na Dunavu plemić je bio
gospodin na svom brodu, s posadom vino je pio
i poslednji komad hleba delio.
Još čuvam njegovu usnu harmoniku...
Svojoj Miri svirao je od „Čarde” do „Dragulja”,
od Tekije i Milanovca
i opet nazad do Kostolca.
Moj deda još plovi talasima našeg Dunava,
još čujem njegovu usnu harmoniku.
Namignu mi njegova dva oka plava,
ode s tamburašima da se veseli,
s Todićem karte da igra,
oko Kostolca da plovi
dok se zora nije digla.

Vojkan Ivković, Kostolac Vojkan Ivković je rođen 1967. godine u selu Petka. Završio je Tehničku školu u Kostolcu i radi kao službenik obezbeđenja u PRIM-u. Ali, Vojkan je oduvek gajio ljubav prema književnosti i prema istoriji svog kraja. Kao zavičajni pisac i hroničar značajno je doprineo očuvanju, razvoju i promociji kulture i tradicije našeg kraja.

Zbogom reko

Miris trava i reke oko nas
Slamka spasa mi budi
noćas kad Dunav svedoči
kako smo nekada bili ljudi.
Mladosti moja, nestaješ brzo
u prahu pakla što stvoriše ljudi.
Vise nikada neću moći
da volim – to znam.
Te noći kad bejasmu ljudi,
talasi behu svedoci strasti.
Jutro se radjalo kroz daleka
sećanja i vetra milovanje.
Odlazim sutra u svoj grad,
jer drugo ništa ne mogu,
svesna da odlaziš, nestaješ u mrak.
Čekaj me ponekad u noći na kamenu.
Čekaj da slike mladosti vratim
pre nego što telo grešno
stavim na oltar da gori u plamenu.
Volelo se dvoje mladih, kraj Dunava i znamenja,
greh da plate moraju zbog budućih pokoljenja.

Zagorka Bućan ,Novi Sad

Praotac

Odnosi Dunav, na svojim tromim leđima,
barke i alase, odnosi istoriju,
odnosi priče i legende.

Na ovalu popodneva,
uz belo vino i riblju čorbu,
spominju se spaseni utopljenici,
golubovi što živeše u tvrđavi Golubac.

Na gipkim leđima reke
plovi legenda o steni Babakaj,
o devojci i Turčinu što reče: „Ženo, pokaj se!”,
a ona ne izdade dragog, ne promeni veru,
ne pokaja se.

Odnosi sve Dunav
u nedra Crnog mora,
ostavlja nam samo čvrstu pređu sećanja,
koja spaja pretke i potomke,
od Lepenskog vira do Trajanove table,
da bili smo, jesmo i bićemo.

Uz korito Dunava kolevka naše civilizacije.

Riboliki Bog

pokazuje put drevnosti kojim i dalje hodimo.

Oliver Janković

Oliver Janković je rođen 1957. godine u Beogradu, gde je završio studije na Filološkom fakultetu – slavistiku, na grupi za poljski jezik i književnost. Piše poeziju, prozu, drame i radio-drame za decu i odrasle. Takođe se bavi i književnom kritikom.

Otac

Godine prolaze ,pusto i tiho
okrnjena duša leči se stihom
a naše,negde daleko od mene
u mraku spavaju uspomene.
Pronadje me vreme, nespremnu
prokleti oktobar,pun smrti i blata
Stavljajući crni šal preko glave
otvaram ta mermerna vrata
Gleda me tvoja iz mladosti slika
nežno i setno, kao da sve zna
bol se obušava na mene bez krika
oko nas šapucu talasi Dunava.
Večna moja tmino, krvi moja draga,mila
odlazim neprimetno pogrbljena
tugom i godinama .

Natalija Vojimirovic

Tekija na Dunavu plavom

Iznad mog zavičaja
nebo je sivo
Tisinu narušava zvono crkve
Poneki prolaznik, pognute
glave kreće put groblja da
poseti mrtve. U mome
zavičaju ptice ne pevaju u
mome zavicaju deca se ne
radjaju, već dugo tisinu noć
preseca krik sto ispraca ,
poslednjeg na večni put.
Upalite šarene sijalice
i, fenjere u noci ! Ne dajte da
gasne plam prošlosti i sreće
taj brod ponovo mora proci
niz Dunav.. Ali na tom brodu
mene biti neće ... Nemoj da
umres detinjstvo moje ! Živi
zauvek u secanju mom
Ne bacajte mi zeleni
kredenac iz kuhinje.. ni crno
odelo, mog dede oficira
Ako mi bacite proslost u smeće
Gde da pronadjem tračak mira.
Ostavite te časovnike stare
Oni su brojali minute i dane

Kad zavičajne slike nisu
bile mutne Bile su žive i
kao na filmu ,sjajne! Ne
odgovara mi niko iz tame.
Odjek zvona sa crkve utihnu
spašenih nema- zato me ne čuju
Legende o Dunavu, ostaju da se pričaju

Natalija Vojimirovic

***Spomenik Koči Andjelkoviću su podigli Tekijanci
1927.godine***

Spomenici

Plavi nebeski svod stapa se
sa plavom rekom.
Teče plavi Dunav,
mnoge tajne skriva,
vekove slavne otkriva
Nije mogao da bira

Ni vojske ni olujno nevreme.
Kiše su spirale krv ustanika
za spas Kočine krajine.
Ponosna i jaka
ta dunavska vojska,
kao ona četa djaka
iz pesme, nevinih dečaka.

Živote su dali
Krajina da živi,
spomen-ploče nama
na sećanje i ponos ostavili

Anabela Marinkovic ,apsolvent
Fakulteta savremene umetnosti

Moje obale večnosti

Ja sam više od pesme.
više od strujanja vetra
medj' krilima sivog sokola.
kojima preseca tragove tišine.
Više me ne brinu zalasci sunca.
niti me raduje izlazak meseca
Kada padne zvezda ja želju.
više ne poželim.
Ispratim je daleku samo pogledom
slušam radost u pesmi cvrčaka.
I volim obale svih reka.
koje su ljubile tvoj pogled.
miris vlažnog peska i šuštanje.
trske kad iz nje put neba prhne.
uplašeno jato malenih ptica.
Tada me večnost opije toplinom.
pogledaj me još jednom
O,Dunave plavi.

Zaynab Miličević Nevenka ,arhitekta
Užice

Plavetnilo

Sa kim pričaš, Dunave,
U rana zimska predvečerja?
Nosiš li još
uvek plavu
uniformu kapetana,
o kojoj sama na obali snim?
Jedino ti odnosiš
soli sa mojih obraza
u crni sliv. Kruži paralelno,
dva puta u jednom te vidim.
U preseku dve obale
naš kod otkida se
iz ležišta. Pogađam osmeh na usnama.
Mi nismo sami.

Zorica Bugarski ,Obrenovac

Rodjenje

Odnekud,

neka čudna

ušuškana snaga usecala je obale.

Tišinu je parao lepet galebovih krila.

Dozivanje...

Krici nad Dunavom.

Buđenje pod srmom peska i tvojim hodom

po bedrima želje vraćalo je san na oči.

To jutro ste me rodili. Bilo nas je troje.

Pena je pričala kamenju kako ćete me zvati. Haljina

sa dna obukla me je. Još uvek ljubim čamac posle

vas. Trenutak za osmejak.

I poneka kap krvi

pade u Dunav.

Zorica Bugarski

Čvorovi su uzimali maha

Te sitne kvržice potapale smo
u toplom
plićaku detinjstva.

Smejale smo se obrazima. Imale smo sve čega nema.

Iz daljine žamorili su talasi Dunava.

Bila sam gost, a ti domaća, prava.

Tekija je pucala pred očima.

Mrestile su se zvezde na našim haljinama.

Čipka je kipila na belim punim grudima,
momci su gledali.

A mi, bosonoge, ni ne sluteći još telesno

U nama je sve zbunjeno

pokrivale smo oči, opijene plažom,

šetale smo rimama. Biti tu, na obali,

e to je nešto veliko! Živeti san.

Živeti na Dunavu. Biti mlad.

Zorica Bugarski

Zorica Bugarski je rođena 1969. godine u Beogradu.

Umetnost, pored porodice je celika ljubav ona živi kroz boje i stihove. Ova nadarena slikarka, ali i pesnikinja, predstavila je zbirku pesama „Azbuka duše”(2022), posvećenu majci. Poetska niska bisera, u kojima će mnogi prepoznati miris detinjstva i prve ljubavi. Svoj veliki doprinos je dala i pesmama o Dunavu u zborniku ***Plava njiva***

Deset godina

Dok svetli u čošku mala
noćna lampa, nemi svedok
noćne tišine, postoji neko, od mene daleko,
kome i noćas dozivam ime.

Znam, neće se vratiti ni
noći ove, dok vetar
snažno dobuje kišom,
da u san mi bar dodje,
krišom, i sve se u meni
da obraduje.

Duša je tvoja zaspala u meni,
u meni živi tvoja dobrota.
Želim da taj dan što pre
stigne kad ću te sresti s
druge strane horizonta.

Talasi govore na
tvome grobu, kiše
spiraju uspomene
daleke. Bogu se
zaklinjem i šaljem
molbu -da slike tvoje
neme progovore.

Natalija Vojimirović, Beograd

Sveti Ilija -2.avgusta leta Gospodnjeg davnog

Dunav relativno miran. Kažu naši stari – danas se ne treba kupati, da se ne naljuti i pobesni Gromovnik. Moja baka u dvorištu, u velikom loncu, kuva riblju čorbu. Imaćemo goste. Igram se sa lutkama, ljuljam se na staroj drvenoj ljujlašci, koju mi je deda napravio. „Bako, hoće biti puno gostiju danas?” „Hoće, sine, praznik je danas, slava je.” Začuh crkvena zvona. Gledam tu naboranu staricu u kućnoj haljini, preko koje je imala kecelju, kako kuva. Šporet na drva veselo pucketa, grudi mi se nadimaju od ljubavi. Vešto baka seče povrće i dodaje začine, ribu. „E, tako!”, reče. „Sad će to brzo, a ti trči po hleb i vino!” Preskočila sam kapiju i uletela u dvorište kod tetke. U velikoj korpi od pruća stajale su, poredjane: boce vina, pogače, činije sa sirom, salate. Moj deda oblači svečano odelo i kravatu. Seda u čelo stola, oštrim pogledom odmerava da li je sve postavljeno kako treba. Čarsav, beo kao sneg, tanjiri, čase – male za rakiju, visoke za vino. Zadovoljno klimnu glavom. Pre nego što sat otkuca podne, on uvek popije crnu kafu. Taj ritual sam znala od malih nogu. „Deda, volim te, mogu li ti za tren sestiti u krilo, samo pet minuta?” Mimo običaja, on me pusti da mirujem srećno, zagrlji me snažno i ja osetih miris kolonjske vode i duvana. „Deda, obećaj mi da se nikada nećemo rastati!” On se masmeši. „Hajde, brzo, ustani, čujem goste na kapiji! I ne prljaj svoju lepu belu haljinicu.”

Odjednom se trgoh u praznoj sobi. Sunčano popodne je gorelo kao da je neka užarena lopta pala na krov. Nije bilo stare kuće, dede, babe, ničega. Sama sam u sobi, imam korona virus. Čekam da padne noć i iskradem se napolje na vazduh. Visoka temperatura me odvela u daleke snove. Moja sestra mi opipava čelo. Da li je to ona ili prividjenje? „Donela sam ti čaj i limun... hajde, ustani!”

Usne su mi suve, vrela su mi pluća. „Videla sam dedu, seko, i onaj veliki dugačak sto pre nego sto je srušena stara kuca. Bila

je baka, dala mi je da probam riblju čorbu i pogaču.” „Znam”, odgovori moja sestra. „I ja sam ih videla.” Njena dugačka kosa me je milovala po licu. Imala je narodnu nošnju, jer spremala se za oproštajni koncert, posle dugog niza igranja i pesme. Bila je prelepa.

Temperatura sagoreva, tonem u agoniju. „Jednom ćemo opet svi biti zajedno, videćeš.” Ujutru se probudih i začuh zvuk motora. Bilo mi je hladno ,svuda je bio sneg. Moj brat me položi na zadnje sedište i stavi jastuk. Niz pustu ulicu silazimo na auto-put. Tamo, na plaži, kupači uživaju, gliseri kruže. Svemir okreće časovnik. Neki prežive, neki ne. Poslednjim atomima snage se nasmeših . *Vratiću se brzo* ,kažem mu. On me pogleda zabrinuto i užasuto. Možda me nije čuo Sledeće čega se sećam su hladne obloge i ruke moje majke . Živa sam.
Natali Von, Tekija, 2022.

Moj novi svet

U suton kad miris Dunava ostavi trag ,
pomislim biće to dobar vetar
Nocu ,dok preko reke svetli grad
nema ljudi ni na kilometar
Samo me reka uvek čeka
Zelena trava meka i mesec mlad.
Nečiji povratak sanja ribarska mreža
i dobrog vina krčag iz Negotina.
Neka bude sto nikada bilo nije
nek Dunav sve tesnace razbije
neka se nove ljubavi rode
I novi ,drugačiji
Bolji svet nastane .

Natali Von

Ona i on

Eno je Sava, teče ko luda,
čeka je Dunav, dole kraj spruda,
ona se sada oseća važno,
jer on je grli, tiho i snažno.
Sava ga ljubi, ko cura svaka,
Ušće je pečat njihova braka,
kroz Dunav sada i ona plovi,
do mora treba, govore snovi.
Sanjaju reke, sanjaju ljudi,
ljubav nas uvek miluje, budi,
ljubav nam uvek treba i godi,
ljubav nas uvek u večnost vodi

Dejan Lučić, pesnik ,Beograd

Nebo

Otići ću noćas visoko medju
medju zvezde stihovi ovi neka nebom jezde

Ljubavi se nove radjaju u
noći a ja ipak moram , na
to nebo poći. Zagrlj me
vetre ,ne budi me sutra
Daleko me odvedi tamo
gde su moji ne brini
sestro i jedini brate ,
Moje srce burno ničeg se
ne boji.

U oku mome
zauvek tuga spava ,a
tajnu moje tuge znaju
samo talasi Dunava
Nekad bilo nam je lepo
sjajne zvezde su
nam sjale

Kad od srca sve se daje ,
meni nista ne ostaje .
Bilo nam je lepo
rastanak ne žalite
Dunave moj,drugovi moji
Za mnom sveće palite .

Zagorka Bućan ,Novi Sad

Zagorka Bućan je u penziji vrlo aktivna u Udruženjima pesnika,kao i kolonijama slikara ,kako u Novom Sadu tako i u rodnoj Beloj crkvi .

Autor je više izložbi slika u Vrscu,Kovinu.

Gledam

Gledam staze svog detinjstva,
odavno zarasle u travu,
gde se žute rascvetani maslačci
i ponosno ka suncu dižu glavu.

Gledam prostranstvo livade,
šareno polje, Dunav plav,
leptira koji s ushićenjem
na latici cveta stade,
lepotom zanesen sav.

Tu su i zelene krošnje
starih dudova, visoke topole,
težak korak pod teretom nošnje,
nestašni dodir ruku
mladih koji se vole.

Posmatram na reci čamac
kako se ljuđa u igri talasa,
kako se vešto baca u vodi mamac
i mreže starog alasa.

Gledam staze svog detinjstva,
Sunce koje lagano zamiče na počinak
noseći tajne, onaj zvuk frule nedosanjanog sna,
dok ga ne pokrije negde nestašni oblak.

Snežana Šolkotović

TAMO

Tamo gde Dunav s ushićenjem teče
i pozdravlja obale i vrhove Karpata,
tamo čekam svako veče,
opčinjena strujom vode koju talas u zagrljaj hvata.

Tamo gde se zelene polja, na cvetu pčela spava,
dok cvrčak svira u klasju žita,
tamo ptica letom osvaja prostranstva plava
dok vetar kroz zelene krošnje skita.

Tamo pesma prirode dušu ljubavlju osvaja
i nemir budi u usamljenoj duši,
tamo se prelistava slikovnica moga kraja,
dok talas hrli obali, žesti se, penuši.

Tamo zvuk frule ima poseban zvuk,
a ton violine jecajem tišinu para,
pesmu zaljubljene duše guši jauk
koju čežnja i neuzvrćena ljubav stvara.

Tamo se razležu vlaški potopuri,
odzvanja svaki korak i nižu se uspomene,
svakodnevnica novom svitanju žuri
tek da se očese o mene.

Tamo je Ceribaša, hladne vode izvor,
koja žednu dušu ume da razgali,
tamo su moji snovi i kada me svlada umor,
a nostalgična mi nežnost dušu preplavi.
Tamo je moje selo, tamo su
oni koji su zbog ljubavi i ostali.

Imam samo pesmu

Sve što se događa
Događa se sa razlogom
Teše me mudre glave,
Sunce se na istoku rađa
Granica je između
Sna i jave.
Svaki izliv osećanja
Pretvara se u rimu
Ona govori šta to nose
Nova razdanja.
Pretvara se u pesmu
u nadirajuću plimu.
Svaki šum je pesma
koja vodi ushićenjem
napred,lagano.
Ona se životu raduje
Kao što leptir širi krla
Nesmetano, predano.
U toj igri reči
U pogledu koji
lepotom pleni.
Imam samo pesmu
Da me vodi
I probudi još jedan trenutak sneni.
Imam samo pesmu
Ona je oduvek odana meni.
Pustite je
Da me vodi kroz vreme.

Snežana Šolkotović

Šolkotović Snežana profesor je razredne nastave u mestu Korbovo, nedaleko od Kladova. Objavila je pesme i priče za decu i odrasle u sedamnaest knjiga. Pesme su joj prevedjene na bugarski, engleski, arapski i makedenski jezik. Mnoštvo pesama i priča zastupljeno joj je u antologijama, zbornicima i časopisima. Osvojila je prestižne nagrade na domaćim i međunarodnim konkursima.

Posebnu zahvalnost dugujem dugogodišnjem prijatelju, koji me je podržavao u svemu što radim vezano za promociju rodnog mesta mog oca ,a njegov doprinos ovoj zbirci je veliki. U našim ranim mladostima ,znao je i da zapeva iako je ratno doba odnelo sreću daleko od nas. Tekija je mesto koje nosi tajnu. To samo znaju oni koji je iskreno vole. Ostale su uspomene ,pesme fotografije sa okupljanja,kampovanje na plažama, kuvanja riblje čorbe,gulaša,i drugi momenti koje smo krali od naših obaveza na poslu, i porodici . Veliki krug prijatelja je uvek bio okupljen oko Dunava. Ovaj talentovan pesnik,osim redovnih obaveza uživa i u lovu,ribolovu,druženju sa prijateljima,fotografisanju najlepšeg dela Srbije. Godine su proletele ,ali pesme su ostale i želja mi je da u budućim generacijama probudi sve ono što smo ,uz pomoć skromnih sredstava napravili . Zahvaljujuci Nenadu i njegovoj pesmi **“Plava njiva “** sam odlučila da se upustim u emocionalno putovanje kroz prošlost i nadam se,u lepšu budućnost . *N.V*

Sreća

Tvoja cvetna polja,
Tvoje trave mirisne,
Opijaju čula, opijaju dušu.
I ni sam, ne znam zašto,
Ali me srećnim čine
te livade rodne,
kad izbegnu sušu.

Planinice, ti si moja bajka,
Otud crpim, sve što valja mi,
Malom Štrpcu, ti si kao majka
Suncem ovenčana, uvek lepa si.
I hiljadu puta da odem , upoznati te neću,
Radujem se svakom susretu sa tobom
Jedinstven si momenat, koji zrači sreću.

U život me vratiš, dok mi korak pratiš.
Novi dan se rađa i ti ga smelo čekaš, na sutonu
sunce gleda ti u lice, svi odoše nekud,
neznajući kuda, a ti mirno
pratiš, ljudske stranputice.

Uspomena

Maglo siva žuto lišće
Dunave moj drugaru,
zašto je od mene skrivaš,
gde da nađem, ljubav
staru.

Ja noćima, lutam, često i
talase teške molim,
pamtim jedno staro
mesto koje više ne
postoji.

U tom mestu, kraj Dunava
ljubio sam usne njene, a
sad nosi voda plava
najdraže mi uspomene.
Gde li se to ona skrila,
dok crkvena zvona
zvone, da li je još uvek
živa, noćima me slutnje more.
Neka lađe moje
tonu, nek sudbine zvona
zvone i nek, oči moje
klonu, kada nema stare
Tekije moje.

Plava njiva

Plava njivo berićetna,
Za vremena, neka
srećna ja u srcu čuvaću
te, iznad svega voleću te.
Talasi su tvoje brazde, što
čamcima često prete,
penušaju, kada besne,
Kao da žele da se svete.
Ja u srcu čuvam tajnu,
A ona se, Dunav zove
Plava njivo ja te volim,
jer po tebi ladje plove.
I svako mi jutro
počne, uz mirise koje nosiš,
i valove, modre tvoje,
Znam da ljubav moja to je.

Alasi Tekijanci foto Nenad Tosic

Ispod brda strmoglava
Teče reka, modro
plava, Alasima rodna
njiva, a obale pune šljiva.
Priča ona svoju priču,

ribarima, tek što
niču, i savete ona
daje, nit joj krivo, nit
se kaje .
Sa njima se ona druži,
i po suncu i
po ledu, utehu, svakom
pruži, i mladiću, a i
đedu.

Puna sebe i odvažna,
Teče tiho, ka svom moru,
Posle mnogo prešlih milja,
Kaže zbogom, svom izvoru
Ribari, ili žeteoci
Ne znam kako bi ih zvao,
Moji dobri jesu znanci, ti
Alasi Tekijanci.

Putevima rimskih careva

Putopis

Objavljeno 06/22/2021 N.Vojimirović

Đerdap ili kako ga još nazivaju „Gvozdena vrata“ je podeljen na Gornju i Donju klisuru, i na tri kotline: Ljupkovsku, Donjomilanovačku i Oršavsku. U Gornjoj klisuri su dve manje klisure, poznate kao Golubačka i Gospodin vir, dok se u Donjoj klisuri, najatraktivnijem i najživopisnijem delu Đerdapa, nalaze kanjoni Veliki i Mali Kazan. Naziv Đerdap potiče od persijske reči „girdap“, što znači vir, vrtlog. Turci su ovaj naziv preinačili „gerdap“, a Srbiju „đerdap“.

Skoro celo ovo područje pripada Nacionalnom parku „Đerdap“ i u okviru njega se nalazi deset specijalnih rezervata prirode, a posebno su interesantni Veliki i Mali Štrbac, Golubački grad, Bojana, Tatarski vis, Lepenski vir i Konjska glava. Na području parka su i veoma atraktivne pećine: Rajkova pećina, Gradašnica, Duboka, Ceremošnja i Ravništarka. Veoma povoljni uslovi za život na prostoru pored Dunava su razlog što je ovde bilo i naselje praistorijskog čoveka, a brojni arheološki lokaliteti govore i o vremenu vladavine Rimske imperije, Otomanskog carstva i ugarskih kraljeva. U svojoj turističkoj ponudi, Nacionalni park se predstavlja kao posebna celina, po mnogo čemu jedinstvena u Evropi i svetu. Specifični turistički sadržaji omogućuju neponovljiv doživljaj tokom cele godine, a za brojne posetioce Đerdap je najlepší u proleće, jer se tada priroda naglo budi i brzo dostiže svoj čarobni sjaj. Smeštajni kapaciteti, međutim, kvalitet hotelske usluge, vanpansionska ponuda i organizacija izletničkih tura su još uvek daleko od zahteva savremenog gosta, tako da se za razvoj turizma na ovom prelepom području mora još mnogo toga učiniti. Skoro trideset godina je prošlo od kada je zabeležen veći broj inostranih gostiju, koji su stizali brodom iz cele Evrope.

Iz bogate riznice pesnika i kolekcionara Vojkana Ivkovića iz Kostolca

Оршава – Текија

Издавач неозначен. Разгледница је кренула из Оршаве 03.08.1935. и стигла у Арад 05.08.1935. Франкирана: 4 л. „Карол“ + 2 л. „Култура“ + 1 л. „Авијација“.

Dunav je druga reka Evropskog kontinenta, deseta u svetu po bogatstvu vode i davdeset treća po svojoj dužini. Reka, puna strahote i lepote, predstavlja kolevku civilizacije. To dokazuje i Lepenski vir kod Donjeg Milanovca, koji se smatra stariji, od ijednog do sada otkrivenog ljudskog staništa u Evropi, pa i u svetu. Tekija se prvi put pominje pod imenom Klovilova 1733. godine, 1784. godine kao Teke-po turskoj bogomolji, da bi svoj današnji naziv Tekija dobila u vreme prvog srpskog ustanka. U bogatoj istoriji Tekije pominju se događaji, na kojima bi joj pozavideli mnogi evropski gradovi. Prvi arheološki nalazi datiraju još iz doba cara Komnena sto dokazuje da je naselje postojalo i u doba Vizantije.

Turci su 1788.godine, nadomak Tekije uhvatili vođu ustanka Koču Anđelkovića i sa ostalim ustanicima nabili na kolac. Na tom mestu su tekijanci 1927. godine podigli spomenik koji je kasnije izmešten 3 km od Tekije ka Kladovu, radi izgradnje HE Đerdap 1971.

Istočna Srbija ,je nepravedno zapostavljena ,te je lokalno stanovništvo, naviknuto na nemar, siromaštvo postalo ravnodušno i apatično. Uz sasvim mala ulaganja, otvaranja ozbiljne turističke agencije sa edukovanim mladim ljudima, ovo mesto bi povratilo svoj stari sjaj. Savremeno opremljene kuće, sa klima uređajima, internetom, ponudom ribljih specijaliteta, trenutno ispunjavaju potrebe meštana i njihovih gostiju ali bez ozbiljnog hotelskog smeštaja, doma zdravlja, apoteke, prodavnice, pijace, pristaništa, sređene saobraćajne i putne infrastrukture, dugih 30 godina će se pretvoriti u još čekanja i puno nadanja.

Ipak budućnost Đerdapske klisure, koja je proglašena na brojnim festivalima u svetu za jednu od najlepših, ipak je svetla. Putevi koji su počeli da se grade, obećavaju mnogo, a ljubitelji Dunava, sa nestrpljenjem očekuju prvi turistički brod koji će pristati u marinu i iskrcati nove putnike. Među njima, možda bude neko, ko je već bio svedok lepote planine Miroč, Deli Jovana, rimskog utvrđenja Dijana i istočnih obronaka Karpata.

www.turistickizurnal.com

Moj razgovor sa Dunavom

Dunave moram nešto da te pitam

Kaži mi koju zemlju najviše voliš ?

Da li onu gde nastaješ ili onu gde nestaješ

Mozda neku na tvom toku,od zapada prema istoku ?

Sa Švarcvaldskih visina ,put Alpskih dolina

Panonskih ravnina,i srednjovekovnih zidina.

Gradskih palata ,ili tajanstvenih Karpata ?

Kroz granitno stenje i virove jake

Moja reka stvara opasne brzake.

Klisura je izazovna , veoma je lepa

stvorila je znamenja ,uklesana je od kamenja

Rimskih legionara i drugih neimara.

Manastir što se sa vodom stapa

ogleda se na površini plavetnog Djerdapa.

Nizvodno pored šuma i ravnica, radjaju se jata ptica.

Moja prostranstva plava

Velikih širina ,a vrtlozi mračnih dubina

kriju život prepun vreve a riba ima kao pleve !

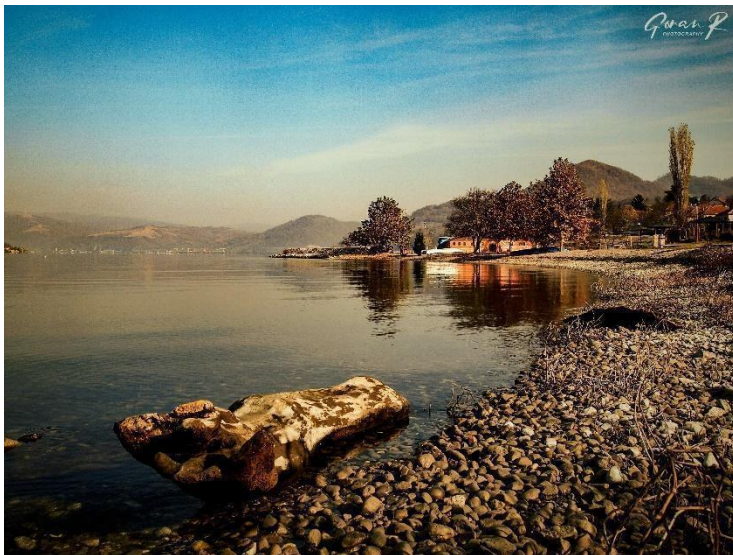
Na kraju u vodenom raju ,kroz tri kraka

u čarobnoj Delti,u carstvu faune i flore
Dunav se uliva u crno more .
Ljudi koji žive na tom toku od zapada ka istoku
Ribari ,brodarci, alasi sto po reci plove
Svi oni ,podjednako i strasno te vole.
Kako onda prijatelju da te pitam koju zemlju najviše voliš ?
Kada znam da tom plavetnilu ,kao i ja –ne možeš da odoliš.

*Jovica Kalinovic - nekadasnji Savezni kosarkaski sudija
Živi i radi u Tekiji .*

Iz arhive

Za osnivače Tekije i novog naselja računaju se: Tekelerovići, Tekeljarešti ili Tekeljani, zatim Petkovići ili Miješti, Vojmirovići Jordačevići, koji svi slave Mitrovdan. Između dva svetska rata, Tekija je bila veoma bogato malo mesto na Dunavu, pogotovu od Smedereva do granice. Veliki novac od taksi donosila je Đerdapska rečna uprava, organizovana 1933, čiji je direktor obavezno bio i zamenik ministra saobraćaja Srbije.

Goran Ristivojević

Locovi (brodski piloti) elita u rečnoj mornarici, koji su preuzimajući kormila u svoje ruke, znali da brodove sprovedu kroz besne dunavske brzake, između njima dobro znanih podvodnih hridi a po divljoj, uskovitlanoj i zapenušavoj vodi u Đerdapskoj klisuri imali su plate kao ministri a u Tekiji ih je bilo dosta. Preko Tekije je, još od vremena kneza Miloša pa sve do drugog svetskog rata, obavljen i glavni izvoz svinja, ovaca, ribe i dr. tako da se i na bečkom dvoru jela jagnjetina iz okoline Tekije. U Tekiji je rođen Avram Petronijević, jedan od četvorice ustavobranitelja za vreme kneza Miloša i prvi predsednik Prve srpske vlade kao i ministar spoljnih poslova Srbije za vreme Karađorđevića na kojoj dužnosti i umire 1853. godine u Carigradu. Osnovna škola u Tekiji je najstarija u opštini

Kladovo i jedna je od najstarijih u Srbiji. Počela je sa radom u školoskoj 1834./1835. godini.

Avram Petronijević

Obnovljena škola u Tekiji 2020.

Osnovna škola “Svetozar Radić” se nalazi u mestu **Tekija**, u opštini Kladovo. Škola je osnovana 1834. godine. Škola nosi naziv po prvoborcu Svetozaru Radiću, koji je rođen u Tekiji. Školu pohađa oko 50 učenika.

Homoljski zov iz daleka

Noć se sakrila po planinama
Sa Homolja Božji znak mi stiže
Krvavo srce za njim suze lije
Neka bude sve što bilo nije
Sve je pusto i prazno u kasno leto
Miholjskog dana
Mrzite me slobodno
Sta drugo ovaj svet nudi
Čitav niz grobalja cveta
Kraj Dunava se budi
Nasmejana sam

I u belo obučena

Pobedjena i pobednik

Reka huči i govori

O kako je divan spomenik

Prolaznosti ...života

Mrznje

Ratova

Krvi

Dugačak niz dvorišta leluja na vetru

Prašina vijori priče iz davnina

U poslednjoj čaši vina

Sveštenik izgovara molitvu

Poneki prolaznik zapali sveću

Gledam na nebeski časovnik

Zakasnićes ...Na poljubac

Za kraj.

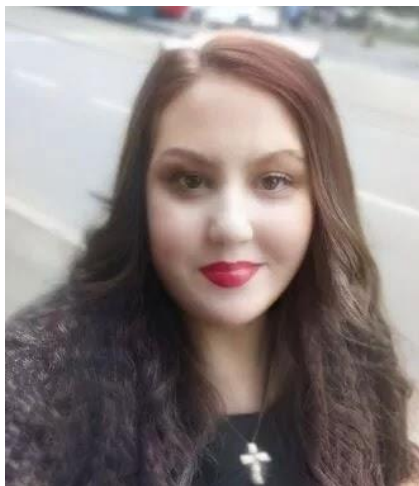
Natali Von

Biografija

Natalija Vojimirović je rođena u Beogradu 1971. godine. Prvu ljubav, novinarstvo, zamenila je poezijom koju piše od gimnazijskih dana. Saradnik je mnogih umetničkih portala, a na svom blogu, objavljuje kolumne, poeziju, slike, Djeradpa, književne kritike, recenzije.

Autor je zbirki pesama „Grad“ (2016), „Senke na zidu“ (Raskovnik, 2017), kratkih priča „Sava Mala i druge priče“, (Prosveta, 2018) i romana „Tajna zlatnog lančića“ (2020).

Zbornici: „Papuče od mahovine“, putopis „Korak ispisan perom“ u izdanju „Zvezdane Prašine, zbornik kratkih priča „Nevidljiva paučina“, izdavačke kuće „Alma“. almanah „Nova poetika „Ramski sutoni“, biblioteke „Vuk Karadžić“ Veliko Gradište, Poezofija” kod profesora Stanivuka, „Nekazano“ – međunarodnog Udruženja književnika Crna Gora -Bar.

Bila je član književnog salona „Slobodan Marković – Libero Markoni 10 godina, čiji je osnivač. supruža Slobodana Markovića, Ksenija Šukuljević - Marković kustos pozorišnog muzeja, teatrolog i književnik. U salonu je organizovala brojne promocije i izložbe.

Vodi poetsko-dramsku radionicu „Reč” – u MZ „Lipov Lad“ u Bulevaru kralja Aleksandra u Beogradu. Autor je izložbe fotografija „Putevima rimskih careva” (2021) u organizaciji Biblioteke grada Beogarađa i biblioteke „Branko Miljković” koja je posvećena zavičajnim lepotama Đerdapske klisure.

Živi i radi u Beogradu.

Sadržaj

- 1.Uvod
- 2.Biografija Goran Ristivojević
- 3.Beogradske price
- 4.Vezivno tkivo mojih uspomena
- 5.Trajanova tabla
- 6.Pesma o ladjaru
- 7.Grad svetli kraj Dunava
- 8.Zbogom reko
- 9.Praotac
- 10.Otac
- 11.Tekija na Dunavu plavom
- 12.Spomenici
- 13.Moje obale vecnosti
- 14.Plavetnilo.
- 15.Rodjenje
- 16.Čvorovi
- 17.Deset godina
- 18.Sveti Ilija

- 19.Moj novi svet
- 20.Ona i ona
- 21.Nebo
- 21.Gledam.
- 22.Tamo
- 23.Imam samo pesmu
- 24.*Nenad Tosic*
- 24.Sreća
- 25.Uspomena
- 26.Plava njiva
- 27.Alasi Tekijanci
- 28.Iz Arhive
29. Jovica Kalinovic ,Tekija
- 30.Homoljski zov iz daleka
- 31.Biografija Natalija Vojimirović

CIP - Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-992(082.2)

821.163.41-1(082.2)

PLAVA njiva : [zbornik pesama o Dunavu] /
[priredila Natalija Vojimirović] ; [fotografje

Goran Ristivojević]. - Beograd : N. Vojimirović, 2023 (Beograd :
Print lab). - 58 str. : fotogr. ; 21

cm

Tiraž 120. - Str. 3-4: Predgovor / Natalija Vojimirović. -
Biografija Gorana Ristivojevića: str. 6. -

Str. 7: Recenzija / Rajko Roki Dvizac. -
Biografija Natalije Vojimirović: str. 55-56. - Sadržaj

biobibliografske podatke o autorima uz tekst.

ISBN 978-86-920263-1-7

a) Дунав -- У литератури

COBISS.SR-ID 116283401
